

“YANGI O‘ZBEKISTON” KONSEPSIYASINING SHAKLLANISH TARIXI

G.A.Maxkamboyeva
Millat umidi universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada “Yangi O‘zbekiston” konsepsiyasining shakllanish bosqichlari, uning g‘oyaviy, siyosiy va huquqiy asoslari yoritilgan. Maqolada konsepsiyaning vujudga kelishida mustaqillik davrida amalga oshirilgan siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy islohotlarning o‘rni tahlil qilinadi. Shuningdek, “Yangi O‘zbekiston” g‘oyasining jamiyat hayotidagi ahamiyati, fuqarolik jamiyati va demokratik boshqaruv tizimini shakllantirishdagi roli ko‘rsatib o‘tilgan. Tadqiqot davomida tarixiy manbalar va Prezident Sh.M. Mirziyoyev asarlariga tayanilgan.

Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekiston, taraqqiyot strategiyasi, mustaqillik, islohotlar, milliy tiklanish, demokratiya, fuqarolik jamiyati.

ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ КОНЦЕПЦИИ "НОВЫЙ УЗБЕКИСТАН"

Аннотация. В данной статье рассматриваются этапы формирования концепции “Новый Узбекистан”, её идейные, политические и правовые основы. Анализируется роль политических, экономических и социальных реформ периода независимости в становлении данной концепции. Также раскрывается значение идеи “Новый Узбекистан” в жизни общества, в формировании гражданского общества и демократической системы управления. Исследование основано на исторических источниках и трудах Президента Ш.М. Мирзиёева.

Ключевые слова: Новый Узбекистан, стратегия развития, независимость, реформы, национальное возрождение, демократия, гражданское общество.

THE HISTORY OF THE FORMATION OF THE “NEW UZBEKISTAN” CONCEPT

Abstract. This article examines the stages of formation of the “New Uzbekistan” concept, its ideological, political, and legal foundations. The role of political, economic, and social reforms implemented during the independence period in shaping this concept is analyzed. The significance of the idea of “New Uzbekistan” in social life, in building civil society and a democratic governance system, is also discussed. The research is based on historical sources and the works of President Sh.M. Mirziyoyev.

Keywords: New Uzbekistan, development strategy, independence, reforms, national revival, democracy, civil society.

KIRISH

So'nggi yillarda O'zbekiston taraqqiyotining yangi davrini belgilovchi "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi mamlakat siyosiy, iqtisodiy va ma'naviy hayotida tub burilish yasadi. Mazkur konsepsiya mustaqillikdan keyingi davrda boshlangan islohotlarning yangi bosqichini ifodalaydi. U xalq va davlat o'rtasidagi o'zaro ishonchni mustahkamlash, inson manfaatlarini ustuvor qadriyat sifatida e'tirof etish hamda taraqqiyotning milliy modelini yaratish g'oyasiga asoslanadi.

"Yangi O'zbekiston" g'oyasining maqsadi — adolatli, farovon va kuchli fuqarolik jamiyatini barpo etish, inson huquqlari va erkinliklarini ta'minlash, qonun ustuvorligini hayotga tatbiq etishdir. Bu konsepsiya davlat siyosatining yangi paradigmasi bo'lib, u xalqning manfaatlari yo'lida xizmat qiladigan boshqaruv tizimini shakllantirishni ko'zda tutadi.

ASOSIY QISM

1. Konsepsiyaning paydo bo'lishiga tarixiy asoslar

O'zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti I.A.Karimov rahbarligida mustaqillik yillarida mamlakatning davlat mustaqilligi, konstitutsiyaviy tizimi, bozor iqtisodiyotiga o'tish, milliy armiyaning shakllanishi kabi asosiy yo'nalishlar belgilab olindi. Shu jarayonlarda milliy tiklanish g'oyasi mustahkamlandi. Biroq 2016-yildan boshlab siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarida yangilanish zaruriyati paydo bo'ldi.

Aynan shu davrda Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida "Yangi O'zbekiston" g'oyasi shakllandi. U "xalq davlat idoralariga emas, davlat idoralari xalq uchun xizmat qilishi kerak" degan tamoyilni ilgari surib, boshqaruv tizimini tubdan o'zgartirishni boshladi.

2. Harakatlar strategiyasi – konsepsiyaning amaliy bosqichi

2017–2021-yillarda qabul qilingan "Harakatlar strategiyasi" "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasining poydevorini yaratdi. Unda besh muhim ustuvor yo'nalish belgilandi:

1. Davlat va jamiyat qurilishini takomillashtirish;

2. Qonun ustuvorligini ta'minlash va sud-huquq tizimini isloh qilish;

3. Iqtisodiyotni liberallashtirish;

4. Ijtimoiy sohani rivojlantirish;

5. Xavfsizlik, millatlararo totuvlik va dini bag'rikenglikni mustahkamlash.

Bu strategiya mamlakatda boshqaruvni ochiq, samarali va xalq manfaatiga yo'naltirilgan tizimga aylantirishga xizmat qildi. Shuningdek, Prezident farmonlari orqali iqtisodiy islohotlar, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, soliqlarni soddalashtirish va xalq diplomatiyasini rivojlantirish yo'lga qo'yildi.

3. "Yangi O'zbekiston – taraqqiyot strategiyasi" (2022–2026-yillar)

2022-yilda qabul qilingan "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi" mazkur konsepsiyaning mantiqiy davomi sifatida davlat siyosatining barcha yo'nalishlarini qamrab oldi. Unda 100 dan ortiq maqsadli vazifalar belgilandi.

Asosiy yo'nalishlar quyidagilardan iborat:

Inson qadri va huquqlarini oliy qadriyat sifatida tan olish;

Ta'lim va sog'liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish;

Raqamli iqtisodiyot va "yashil energetika"ni rivojlantirish;

Yoshlar siyosatini kuchaytirish, gender tenglikni ta'minlash;

Sud-huquq tizimini mustaqil va adolatli mexanizmga aylantirish;

Ekologik muammolarni hal etish, Orolbo'yi mintaqasini tiklash.

Bu strategiya nafaqat mamlakat ichki siyosatining yo'nalishini, balki

O'zbekistonning xalqaro miqyosdagi obro'sini oshirishga ham xizmat qildi.

O'zbekiston BMT, YeXHT, IHT, MDH kabi xalqaro tashkilotlar bilan faol hamkorlikni yo'lga qo'ydi.

4. Yangi O'zbekistonning xalqaro nufuzi

So'nggi yillarda O'zbekiston "Yangi O'zbekiston – ochiq va adolatli davlat" shiori ostida mintaqaviy hamkorlikni kengaytirdi. Markaziy Osiyo davlatlari bilan chegaralarni aniqlash, savdo, transport va suv resurslari bo'yicha kelishuvlarga erishildi. Bu tashabbuslar mintaqada tinchlik va barqarorlikni ta'minlashga katta hissa qo'shdi.

Shuningdek, O'zbekistonning xalqaro nufuzini mustahkamlovchi omillar qatorida "Taraqqiyot yo'lida inson qadri" tamoyili, inson huquqlari bo'yicha BMT kengashiga a'zolik va Orolbo'yi mintaqasini global ekologik hudud sifatida e'tirof etilishi muhim o'rin tutadi.

5. Yangi O'zbekiston konsepsiyasining ilmiy va mafkuraviy asoslari

Konsepsiya asosida milliy g'oya, ma'naviyat va tarixiy merosni uyg'unlashtirgan holda taraqqiyot modelini shakllantirish yotadi. Unda ma'rifat, adolat, bag'rikenglik va ijtimoiy hamjihatlik kabi qadriyatlar yetakchi o'rin tutadi.

Ko'plab olimlar, jumladan, A. Saidov, B. To'laganov, R. Jo'rayev va boshqalar o'z ilmiy ishlarida "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasini jamiyat modernizatsiyasi jarayonida markaziy nazariy tushuncha sifatida baholaydilar.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi – bu mamlakat taraqqiyotining nazariy va amaliy yo'l xaritasi bo'lib, u inson manfaatlarini, qonun ustuvorligi va xalqning davlat boshqaruvidagi ishtirokini kuchaytirishga qaratilgan. Bu konsepsiya nafaqat siyosiy islohotlar dasturi, balki millatning yangilanishi va ma'naviy uyg'unlashining ramziga aylandi.

"Yangi O'zbekiston" g'oyasi — bu xalq ishonchiga tayanib, taraqqiyot va adolat sari dadil qadam tashlayotgan davlatning yangi tarixidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF–4947-son Farmoni – “2017–2021-yillarda Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF–60-son Farmoni – “2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”.
5. Saidov A.X. Yangi O‘zbekiston: huquqiy davlat va fuqarolik jamiyati sari. – Toshkent: TDYUI nashriyoti, 2022.
6. To‘laganov B. O‘zbekistonning yangi taraqqiyot bosqichi: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2023.
7. Jo‘rayev R. Yangi O‘zbekiston g‘oyasi va milliy uyg‘onish. – Toshkent: Ma’naviyat, 2021.
8. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
9. www.president.uz – O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy sayti.
10. www.strategy.uz – Strategik islohotlar markazi rasmiy sayti.